

Gemeente van Christus,

'Ik kijk niet achterom, ik kijk niet achterom, want die kant ga ik niet op'. Woorden uit een liedje van Matthijn Buwalda. Een schrijver en zanger die, zoals hij het zelf zegt, 'het leven probeert te vangen in liedjes'. Ik kijk niet achterom, ik kijk niet achterom, want die kant ga ik niet op. Zoals Matthijn zijn er vele andere liedjesschrijvers en dichters die iets hebben geschreven over niet meer achterom kijken. Ik kwam in mijn zoektocht Youp van het Hek tegen, Acda en de Munnik, Nick en Simon en Rowwen Hèze. De meeste liedjes gaan over het afsluiten van een vervelende periode. Een nieuwe start waarbij het maar goed is dat je niet meer achterom hoeft te kijken naar die pijnlijke tijd met die verstikkende partner, die ernstige ziekte of een ander soort ongeluk. Een nieuwe weg ligt voor je open en de keuze om niet meer achterom te kijken lijkt hierin een goed advies.

Het advies om niet achterom te kijken komt op spanning te staan op het moment dat er dingen zijn waarvoor je eigenlijk best graag zou willen omkijken. Als er een nieuwe weg voor je open ligt tegen wil en dank. Omdat je afscheid hebt moeten nemen van iemand die dierbaar voor je is. Afscheid hebt moeten nemen van je eigen gezondheid. Van je werk. Van je vertrouwde woonomgeving. Achteromkijken lost het gemis niet op maar is het soms niet heerlijk en zinvol om weer terug te denken aan die tijd van toen? 'Ik kijk niet achterom, ik kijk niet achterom, want die kant ga ik niet op'. In sommige situaties een goed advies, op andere momenten voelt het onnatuurlijk en ongemakkelijk.

Dat ongemak en de spanning van het niet achterom mogen kijken horen we als Jezus op weg gaat naar Jeruzalem. Een nieuw gedeelte in het verhaal. Na een rondreizend bestaan in Galilea wordt de koers verlegd en gaat Jezus lijnrecht op Jeruzalem af. Een nieuwe fase in zijn leven. We hoorden dat Jezus vastberaden op weg ging. Recht op zijn doel af. Die rechtlijnige koers die Jezus hier inzet, kleurt de lezing van vanochtend.

Tot driemaal toe horen we hoe Jezus in gesprek raakt met een kandidaat-volger. De eerste kandidaat dient zich zelf aan: 'ik zal u volgen waarheen u ook gaat'. Een open liefdesverklaring zonder voorwaarden. Maar Jezus is er niet gerust op en waarschuwt de kandidaat. Het is een zwaar bestaan, je zult geen rust hebben als je met me meegaat. Je zult geen plek meer hebben die je als thuis kunt beschouwen. Of deze kandidaat hierdoor is afgeschrikt horen we niet want Jezus is alweer met iemand anders in gesprek. 'Volg mij!', horen we Jezus zeggen. Nu ligt het initiatief dus bij Jezus, hij kiest iemand uit om hem te volgen. Net zoals hij dat deed aan het begin van zijn rondreis door Galilea toen hij Simon Petrus, Jakobus en Johannes riep. Deze drie vissers volgden zonder vragen. Maar nu, op weg naar Jeruzalem, krijgt Jezus wél een weerwoord van de onbekende medereiziger. 'Ik wil u wel volgen maar laat mij eerst mijn vader begraven'. Een redelijke voorwaarde, lijkt me. Zeker als je weet dat het begraven van je ouders destijds niet alleen een familieaangelegenheid was maar ook een belangrijke religieus ritueel. Dat ritueel kan je eigenlijk niet missen. Maar Jezus denkt daar anders over: 'laat de doden hun doden begraven, maar ga jij op weg om het koninkrijk van God te verkondigen'. Een merkwaardige en zelfs kwetsende opmerking. Ook van deze mens weten we niet of hij ervoor kiest om met Jezus mee te gaan. De derde persoon dient zichzelf ook aan, zoals de eerste dat deed: 'Ik zal u volgen Heer'. Maar net als bij de tweede kandidaat-volger moet er eerst nog wat afgehecht worden. Afscheid nemen van het thuisfront, dat is toch niet zo raar? Je weet

maar nooit óf en wanneer je weer terugkomt. Maar ook dit verzoek wordt door Jezus in de wind geslagen: 'wie de hand aan de ploeg slaat en achterom blijft kijken, is niet geschikt voor het koninkrijk van God'. Afscheid nemen bestaat niet als je voor het koninkrijk wil gaan.

Vastberaden en rechtlijnig gaat Jezus op Jeruzalem af en vastberaden en rechtlijnig zijn de antwoorden die hij geeft. Het beeld van de ploeg vat de boodschap van Jezus goed samen: als je mij volgt, doe je dat met de blik vooruit en kijk je niet meer om. Elisa mocht dat trouwens nog wel, achterom kijken. Toen hij door Elia achter zijn ploeg vandaan geroepen werd was er tenminste nog de mogelijkheid om afscheid van vader en moeder te nemen. Maar ook bij Elisa werd er weinig van het oude leven overgelaten. De ossen werden geslacht, het oude bestaan heeft afgedaan. Een nieuwe weg ligt open.

Jezus is dus rechtlijnig in zijn boodschap van niet achterom kijken. Wil je Jezus volgen naar het koninkrijk, dan vraagt hij je in extreme mate om los te laten. De drie gesprekjes laten elk drie invalshoeken van loslaten horen. De eerste kandidaat-volger wordt gewaarschuwd dat hij de gedachte van een veilig thuis moet loslaten. Als volger van Jezus is hij altijd onderweg. Opgejaagd door mensen, gedreven door de Geest. Een huisje-boompje-beestje leven past hier niet bij. Die veiligheid en zekerheid moet je loslaten. De tweede kandidaat wordt gevraagd om geliefde rituelen los te laten. Ook als die rituelen diep in de familie ingrijpen. Laat de doden hun doden maar begraven. De derde kandidaat wordt gevraagd om af te zien van afscheid van zijn huisgenoten. Intieme sociale banden krijgen geen kans om netjes afgehecht te worden. Langs drie verschillende invalshoeken wordt duidelijk dat volgeling van Jezus worden vraagt om radicale keuzes. De drie gesprekken ademen urgentie. Het koninkrijk staat voor de deur. De enige weg is recht vooruit. Een weg van loslaten van wat je dierbaar is.

De urgentie die in de gesprekken met Jezus klinkt is goed te begrijpen in de context van toen. Ze doen me ook wel denken aan moderne bekeringsverhalen, waar je ook vaak hoort dat het oude leven wordt losgelaten, dat er niet meer achterom gekeken wordt en dat Jezus de nieuwe weg naar het leven is. Maar velen van ons zullen zo'n radicale bekeringservaring niet herkennen. We weten niet beter dan dat we onszelf op één of andere manier christen noemen. We lopen mee in die eeuwenlange stoet van volgers en de meesten van ons zijn redelijk geruisloos in de stoet aangesloten. Maar waarom eigenlijk? Waar gaat die stoet eigenlijk naartoe? Daar praten we eigenlijk weinig over met elkaar. Terwijl de Bijbel er niet zuinig over is.

Jezus ging recht op zijn doel af, het koninkrijk van God stond hem helder voor de ogen. Dat koninkrijk, de droom van de wereld omgekeerd, máákte ook dat hij zo radicaal kon oproepen om niet achterom te kijken maar los te laten en mee te komen. Dat appèl dat Jezus op zijn tijdgenoten doet, horen wij dat vandaag de dag ook? Aan inzet voor de kerk geen gebrek. Er gebeurt veel. Ook hier in Hoevelaken. We organiseren ons suf. We zien om naar elkaar, staan klaar voor onze naaste en vertellen de verhalen door. En we vinden jammer als we mensen zien afhaken. Pijnlijk zelfs als het hierbij om je eigen kinderen gaat die je zo goed mogelijk met het geloof hebt opgevoed. We vinden het belangrijk om mee te blijven lopen in de stoet. Maar is het voor ons ook van levensbelang? Heeft ons geloof de urgentie en de doelgerichtheid die in het verhaal van Jezus doorklinkt? Waarom gelooft u eigenlijk?

Achterom kijken is ook ons niet vreemd. Juist als we vooruit willen kijken en nadenken hoe we met elkaar kerk voor de toekomst willen zijn, wordt er opvallend vaak achterom gekeken. Met weemoed wordt teruggedacht aan de bloeitijd van de kerken, aan de gewoontes van toen en de vanzelfsprekendheid waarmee de kerk haar plaats

in de gemeenschap innam. Die vanzelfsprekendheid is er nu zeker niet meer. Maar kan dat gegeven nu niet juist een bron van urgentie zijn? Een reden om op te staan, je niet meer laten verlammen door wat ooit was maar je te richten op wat er komen gaat? En ja, dat betekent loslaten. Loslaten van het idee dat je als kerk een vanzelfsprekendheid bent. Loslaten van het idee dat het succes van de kerk is af te meten aan het aantal bezoekers op zondagochtend. En misschien betekent het ook wel loslaten op persoonlijk vlak. Het vertrouwde beeld van God dat je hebt, de geloofszekerheden waar je altijd zo heerlijk mee uit de voeten kon. De vertrouwde en veilige vorm van kerk-zijn met elkaar.

Jezus gaat vastberaden op weg naar Jeruzalem. Recht op zijn doel af, het koninkrijk tegemoet. Dat perspectief zet alles wat zijn tijdgenoten zekerheid en veiligheid geeft op losse schroeven. Jezus volgen betekent in beweging komen en in beweging blijven. In vertrouwen het vertrouwde achter je laten. Vanuit dat vertrouwen en aangevuurd door de Geest mogen ook wij in beweging blijven. Met een doel voor ogen dat ons alledaagse leven overstijgt. Met dat doel voor ogen gaan we zonder ballast op weg.

‘Ik kijk niet achterom, ik kijk niet achterom, want die kant ga ik niet op’. Het lied eindigt met de volgende woorden:

Dit is de weg

Die ik lopen mag

Dit is de weg

En hij heeft me tot hier gebracht

En ooit brengt hij me thuis   AMEN